

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของผู้ใช้แรงงานอุตสาหกรรม : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดสิงห์บุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของผู้ใช้แรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ในจังหวัดสิงห์บุรี ในด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการรับบริการข่าวสารข้อมูล และด้านการเพิ่มพูนทักษะอาชีพ และเพื่อเปรียบเทียบความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของผู้ใช้แรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดสิงห์บุรี จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และรายได้

กลุ่มประชากรในการวิจัยคือ ผู้ใช้แรงงานอุตสาหกรรมของบริษัทน้ำตาลสิงห์บุรี จำกัด และบริษัทยูเนี่ยนรับเบอร์โกลฟ์ (ถุงมือยางและลูกโป่ง) จำนวนทั้งหมด 457 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 11 ข้อ ตอนที่ 2 เป็นการสอบถามความต้องการด้านการเพิ่มพูนทักษะอาชีพ จำนวน 21 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS-X ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ของสถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยข้อมูลที่เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามใช้วิธีหาค่าร้อยละ และในส่วนของ การเปรียบเทียบด้านความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ด้านการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน ด้านการรับบริการข่าวสารข้อมูล และด้านการเพิ่มพูนทักษะอาชีพ จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ โดยใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพบว่า กลุ่มประชากรมีความต้องการแตกต่างกัน จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้วยวิธีทดสอบของเซฟเฟ (Sheffe)

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการตอบแบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า

1. ผู้ใช้แรงงานอุตสาหกรรมมีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในจังหวัดสิงห์บุรี 319 คน คิดเป็นร้อยละ 79.8 และเป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด 81 คน คิดเป็นร้อยละ 20.3
2. ผู้ใช้แรงงานที่มีอายุระหว่าง 15-25 ปี มี 145 คน คิดเป็นร้อยละ 36.2 ผู้มีอายุระหว่าง 26-35 ปี มี 143 คน คิดเป็นร้อยละ 35.8 และผู้มีอายุ 36 ปีขึ้นไป มี 112 คน คิดเป็นร้อยละ 28.0
3. ผู้ใช้แรงงานที่เป็นเพศชาย จำนวน 273 คน คิดเป็นร้อยละ 68.3 และเป็นเพศหญิง 127 คน คิดเป็นร้อยละ 31.7
4. สถานภาพการสมรสของผู้ใช้แรงงานนั้น เป็นโสด 132 คน คิดเป็นร้อยละ 33.0 สมรส 239 คน คิดเป็นร้อยละ 59.8 เป็นหม้ายเนื่องจากหย่าร้าง 23 คน คิดเป็นร้อยละ 5.8 และเป็นหม้ายเนื่องจากคู่สมรสตาย 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5

5. จำนวนบุตรของผู้ใช้แรงงานพบว่า ไม่มีบุตร 71 คน คิดเป็นร้อยละ 17.8 มีบุตร 1 คน มีจำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 31.0 มีบุตร 2 คน มีจำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 35 มีบุตร 3 คน มีจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10 มีบุตร 4 คน มีจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.5 มีบุตรมากกว่า 5 คน มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2

6. ผู้ใช้แรงงานมีจำนวนคนที่อาศัยอยู่ในบ้าน 1-4 คน จำนวน 231 คน คิดเป็นร้อยละ 57.8 มี 5-8 คน จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 38.0 มีมากกว่า 8 คน จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 4.3

7. ผู้ใช้แรงงานมีวุฒิทางการศึกษาต่ำกว่า ป.7 มี 158 คน คิดเป็นร้อยละ 39.5 ม.3-ปวช. 177 คน คิดเป็นร้อยละ 44.3 สูงกว่า ปวช. 65 คน คิดเป็นร้อยละ 16.3

8. ความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ มีผู้ใช้แรงงานอ่านหนังสือพิมพ์หรือเอกสารอื่น ๆ เป็นประจำ 195 คน คิดเป็นร้อยละ 48.8 คน เขียนหรือบันทึกข้อความในเอกสารต่าง ๆ เช่น จดหมาย สัญญา ฯลฯ 47 คน คิดเป็นร้อยละ 11.8 อ่านหนังสือพิมพ์หรือเอกสารอื่น ๆ เป็นประจำและเขียนหรือบันทึกข้อความในเอกสารต่าง ๆ เช่น จดหมาย สัญญา ฯลฯ 156 คน คิดเป็นร้อยละ 39 และมีผู้ใช้แรงงานตอบว่าอื่น ๆ โดยไม่ได้ระบุรายละเอียด 2 คน คิดเป็นร้อยละ .5

9. ระยะเวลาที่ผู้ใช้แรงงานทำงานในโรงงานน้อยกว่า 1 ปี จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 19.8 1-5 ปี จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 40.8 6-10 ปี จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3 11-15 ปี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 16-20 ปี จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 14.0 20-25 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1-3 คน 26-30 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ .5

10. ผู้ใช้แรงงานมีรายได้ไม่น้อยกว่า 3,000 บาท จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 37.3 3,000-6,000 บาท จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 36.3 มากกว่า 6,000 บาท มี 106 คน คิดเป็นร้อยละ 26.5

11. อาชีพรองของผู้ใช้แรงงานพบว่า ผู้ใช้แรงงานมีอาชีพรอง ได้แก่ ทำสวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 26.0 ทำนา 128 คน คิดเป็นร้อยละ 32.0 ทำไร่ 72 คน คิดเป็นร้อยละ 18.0 เลี้ยงปลา 26 คน คิดเป็นร้อยละ 6.5 เลี้ยงกุ้ง 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.0 เลี้ยงหมู 37 คน คิดเป็นร้อยละ 9.3 เลี้ยงวัว 46 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5 เลี้ยงควาย 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 เลี้ยงเป็ด 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.0 เลี้ยงไก่ 59 คน คิดเป็นร้อยละ 14.8 คน เสริมสวย 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.0 ตัดเย็บเสื้อผ้า 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.3 ซ่างซ่อมเครื่องยนต์ 26 คน คิดเป็นร้อยละ 6.5 ค้าขาย 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 และรับจ้าง 100 คน คิดเป็นร้อยละ 25

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการรับบริการข่าวสารข้อมูล และการเพิ่มพูนทักษะอาชีพ จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และรายได้

1. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปรากฏว่าผู้ใช้แรงงานมีความต้องการในระดับปานกลาง โดยมีข้อที่ผู้ใช้แรงงานมีความต้องการมากคือ ความรู้เรื่องการป้องกันอันตรายจากการทำงานในโรงงาน ความรู้เรื่องกฎหมายแรงงาน และความรู้เรื่องกฎหมายทั่วไปที่จำเป็นในชีวิตประจำวันตามลำดับ

1.1 เมื่อจำแนกตามอายุ ปรากฏว่าผู้ใช้แรงงานทุกกลุ่มอายุ มีความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับปานกลาง

1.2 เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา ปรากฏว่าผู้ใช้แรงงานทุกกลุ่มอายุ มีความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับปานกลาง

1.3 เมื่อจำแนกตามรายได้ ปรากฏว่าผู้ใช้แรงงานที่มีรายได้น้อยกว่า 3,000 บาท และ 3,000-6,000 บาท มีความต้องการการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับปานกลาง และผู้มีรายได้มากกว่า 6,000 บาท มีความต้องการการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับน้อย

2. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ด้านการรับบริการข่าวสารข้อมูล ปรากฏว่าผู้ใช้แรงงานมีความต้องการในระดับปานกลาง โดยมีข้อที่ผู้ใช้แรงงานมีความต้องการมากคือ ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำวันในโรงงาน ห้องสมุดในโรงงาน และป้ายความรู้ และข่าวสารที่ทันเหตุการณ์ ตามลำดับ

2.1 เมื่อจำแนกตามอายุ ปรากฏว่าผู้ใช้แรงงานทุกกลุ่มอายุ มีความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ด้านการรับบริการข่าวสารข้อมูลในระดับปานกลาง

2.2 เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา ปรากฏว่าผู้ใช้แรงงานทุกระดับการศึกษา มีความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ด้านการรับบริการข่าวสารข้อมูลในระดับปานกลาง

2.3 เมื่อจำแนกตามรายได้ ปรากฏว่าผู้ใช้แรงงานทุกกลุ่มรายได้ มีความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ด้านการรับบริการข่าวสารข้อมูลในระดับปานกลาง

3. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ด้านการเพิ่มพูนทักษะอาชีพ ปรากฏว่าผู้ใช้แรงงานมีความต้องการในระดับน้อย และข้อที่ผู้ใช้แรงงานมีความต้องการมากคือ วิชาซ่อม

รถยนต์ เครื่องยนต์ วิชาคอมพิวเตอร์ และวิชาการเพาะปลูกพันธุ์พืชที่ลงทุนน้อยแต่ให้รายได้ดีตามลำดับ

3.1 เมื่อจำแนกตามอายุ ปรากฏว่า ผู้ใช้แรงงานที่มีอายุระหว่าง 15-25 ปี มีความต้องการด้านการเพิ่มพูนทักษะอาชีพในระดับปานกลาง ผู้ที่มีอายุ 26-35 ปี และผู้มีอายุ 36 ปีขึ้นไป มีความต้องการในระดับน้อย

3.2 เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา ปรากฏว่า ผู้ใช้แรงงานที่มีการศึกษาระดับ ม.3-ปวช. มีความต้องการด้านการเพิ่มพูนทักษะอาชีพในระดับปานกลาง และผู้มีการศึกษาต่ำกว่า ป.7 และผู้มีการศึกษาสูงกว่า ปวช. มีความต้องการด้านการเพิ่มพูนทักษะอาชีพในระดับน้อย

3.3 เมื่อจำแนกตามรายได้ ปรากฏว่า ผู้ใช้แรงงานที่มีรายได้น้อยกว่า 3,000 บาท มีความต้องการด้านการเพิ่มพูนทักษะอาชีพในระดับปานกลาง และผู้มีรายได้ 3,000-6,000 บาท และมากกว่า 6,000 บาท มีความต้องการด้านการเพิ่มพูนทักษะอาชีพในระดับน้อย

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการรับบริการข่าวสารข้อมูล และด้านการเพิ่มพูนทักษะอาชีพ ของผู้ใช้แรงงาน จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และรายได้

1. การเปรียบเทียบความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของผู้ใช้แรงงานอุตสาหกรรม จำแนกตามอายุ

1.1 ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของผู้ใช้แรงงาน พบว่า ผู้ใช้แรงงานที่มีอายุ 15-25 ปี มีความต้องการมากกว่าผู้ใช้แรงงานที่มีอายุ 26-35 ปี และ 36 ปีขึ้นไป

1.2 ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ด้านการรับบริการ
ข่าวสารข้อมูล ของผู้ใช้แรงงาน พบว่า ผู้ที่มีอายุ 15-25 ปี มีความต้องการ
มากกว่าผู้ที่มีอายุ 26-35 ปี และ 36 ปีขึ้นไป

1.3 ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ด้านการเพิ่มพูน
ทักษะอาชีพ ของผู้ใช้แรงงาน พบว่า ผู้ที่มีอายุ 15-25 ปี มีความต้องการมากกว่า
ผู้ที่มีอายุ 26-35 ปี และ 36 ปีขึ้นไป

2. การเปรียบเทียบความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ของผู้
ใช้แรงงานอุตสาหกรรม จำแนกตามระดับการศึกษา

2.1 ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ด้านการศึกษาขั้น
พื้นฐาน ของผู้ใช้แรงงาน พบว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษา ม.3-ปวช. มีความต้องการ
มากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า ป.7 และ ปวช.

2.2 ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ด้านการรับบริการ
ข่าวสารข้อมูล ของผู้ใช้แรงงานพบว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษา ม.3-ปวช. และ
ปวช. มีความต้องการมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า ป.7

2.3 ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ด้านการเพิ่มพูน
ทักษะอาชีพ ของผู้ใช้แรงงาน พบว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษา ม.3-ปวช. มี
ความต้องการมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า ป.7 และ ปวช.

3. การเปรียบเทียบความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ของผู้
ใช้แรงงานอุตสาหกรรม จำแนกตามรายได้

3.1 ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ด้านการศึกษาขั้น
พื้นฐาน ของผู้ใช้แรงงาน พบว่า ผู้ที่มีรายได้น้อยกว่า 3,000 บาท มีความต้องการ
มากกว่าผู้ที่มีรายได้ 3,000-6,000 บาท และมากกว่า 6,000 บาท

3.2 ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ด้านการรับบริการ
ข่าวสารข้อมูล ของผู้ใช้แรงงาน พบว่า ผู้ที่มีรายได้น้อยกว่า 3,000 บาท มี
ความต้องการมากกว่าผู้ที่มีรายได้ 3,000-6,000 บาท และมากกว่า 6,000 บาท

3.3 ความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ด้านการเพิ่มพูน
ทักษะอาชีพ ของผู้ใช้แรงงาน พบว่า ผู้ที่มีรายได้น้อยกว่า 3,000 บาท มี
ความต้องการมากกว่าผู้ที่มีรายได้ 3,000-6,000 บาท และมากกว่า 6,000 บาท

อภิปรายผล

1. ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ผู้ใช้แรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดสิงห์บุรี คิดเป็นร้อยละ 79.8 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บูลศักดิ์ โพธิ์เจริญ (2524) ที่พบว่าผู้ใช้แรงงานภาคเกษตรกรรมเริ่มเปลี่ยนแปลงการประกอบอาชีพสู่ตลาดอุตสาหกรรมมากขึ้น เพราะอาชีพเกษตรกรรมมีปัญหาเรื่องผลผลิตและรายได้ที่ไม่คงที่ ประกอบกับปัจจุบันโรงงานอุตสาหกรรมเริ่มแผ่ขยายไปสู่ชนบทมากขึ้น

2. อายุของผู้ใช้แรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 15-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.2 รองลงมาเป็นผู้ที่มีอายุระหว่าง 26-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.8 และผู้มีอายุ 36 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 28 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรรณทิภา งามสม (2531) ซึ่งพบว่าผู้ใช้แรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-30 ปี ที่เป็นเช่นนี้คงเป็นเพราะประชาชนในวัยนี้ชอบงานที่สบายไม่ต้องใช้ฝีมือ อีกทั้งไม่จำกัดคุณวุฒิทางการศึกษาและเป็นงานที่ดีกว่างานกรรมกรอื่น ๆ ที่มีรายได้เท่า ๆ กัน

3. ผู้ใช้แรงงานเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คือเพศชายคิดเป็นร้อยละ 68.3 เป็นเพศหญิงร้อยละ 31.7 ซึ่งแตกต่างกับงานวิจัยของพรรณทิภา งามสม (2531) ที่พบว่า คนงานของโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอส่วนใหญ่เป็นหญิง ร้อยละ 86.0 เพราะลักษณะการทำงานเป็นงานเบา แต่โรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดสิงห์บุรีเป็นโรงงานขนาดใหญ่จัดเป็นประเภทอุตสาหกรรมหนักผลิตน้ำตาลอ้อย ใช้เครื่องจักรขนาดใหญ่และต้องใช้แรงงานจากเพศชาย ซึ่งแข็งแรงกว่าเพศหญิง ซึ่งในสังคมปัจจุบันผู้หญิงได้ทำงานนอกบ้านมากขึ้น เพศหญิงและเพศชายจึงมีความต้องการในหลาย ๆ ประการที่คล้ายคลึงกันโดยไม่จำกัดเพศ (สุจิต ศีลารักษ์, 2527)

4. ผู้ใช้แรงงานส่วนใหญ่สมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 59 คน อาจทำให้มีภาระทางครอบครัวและมีปัญหาในการทำงานมากกว่าคนที่โสด ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของตัวผู้ใช้แรงงานเอง

5. ผู้ใช้แรงงานอุตสาหกรรมที่สมรสแล้วส่วนใหญ่จะมีบุตร 1-2 คน คิดเป็นร้อยละ 66 มีบุตร 3-4 คน คิดเป็นร้อยละ 14.5 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ใช้แรงงานมีภาระต้องเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวมาก ไม่มีเวลาที่จะศึกษาค้นคว้าเพื่อยกฐานะของตนเองให้ดีขึ้นกว่าเดิม เพราะมีปัญหาทางเศรษฐกิจในเรื่องการใช้จ่ายในครอบครัว เมื่อศึกษาจากจำนวนผู้ที่อาศัยอยู่ในบ้าน ผู้ใช้แรงงานอุตสาหกรรมมีจำนวนคนที่อาศัยอยู่ในบ้าน 1-4 คน คิดเป็นร้อยละ 57.8 มี 5-8 คน คิดเป็นร้อยละ 38 แสดงว่าผู้ใช้แรงงานส่วนใหญ่เป็นครอบครัวใหม่และมีหน้าที่รับผิดชอบต่อครอบครัวมาก อาจทำให้ขาดความกระตือรือร้นในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เนื่องจากมีภาระทางครอบครัวมาก

7. ผู้ใช้แรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา ม.3-ปวช. คิดเป็นร้อยละ 44.3 และมีระดับการศึกษาต่ำกว่า ป.7 คิดเป็นร้อยละ 39.5 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรรณทิภา งามสม (2531) ที่พบว่าการศึกษาของคนงานส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา ม.3 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 43.8 รองลงมาเป็นผู้ที่มีระดับการศึกษา ป.4-ป.7 คิดเป็นร้อยละ 35.3 ทั้งนี้ เป็นเพราะปัจจุบันประชาชนในวัยแรงงานส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษา ม.3 ขึ้นไป เพราะการศึกษานอกระบบโรงเรียน ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นที่สนใจมากขึ้น มีผู้ศึกษาด้วยตนเองเพื่อต้องการเพิ่มวุฒิในการนำไปสมัครเข้าทำงาน และโรงงานทั่ว ๆ ไปก็รับสมัครผู้ที่มีระดับการศึกษา ม.3 ขึ้นไปด้วย เพื่อประโยชน์ในการเพิ่มผลผลิตและการบริหารงานส่วนใหญ่ อ่านหนังสือพิมพ์หรือเอกสารอื่น ๆ เป็นประจำ คิดเป็นร้อยละ 48.8 มีการเขียนบันทึกข้อความในเอกสารต่าง ๆ เช่น จดหมาย สัญญา ฯลฯ คิดเป็นร้อยละ 11.8 และมีผู้ใช้แรงงานที่อ่านและเขียนเป็นประจำ คิดเป็นร้อยละ 39

ย่อมแสดงให้เห็นว่าผู้ใช้แรงงานไฝหาความรู้อยู่เสมอ และป้องกันการลืมหึงสื่อได้เป็นอย่างดี

8. ผู้ใช้แรงงานอุตสาหกรรมมีระยะเวลาทำงานในโรงงาน ส่วนใหญ่ระหว่าง 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.8 ดังนั้นผู้ใช้แรงงานจึงมีรายได้น้อยกว่า 3,000 บาท เป็นส่วนมากคิดเป็นร้อยละ 37.3 และมีรายได้ระหว่าง 3,000-6,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 36.3 มากกว่าเล็กน้อย ย่อมแสดงให้เห็นว่าผู้ใช้แรงงานได้รับค่าจ้างแรงงานอยู่ในขั้นต่ำคือ วันละ 94 บาท ซึ่งทำให้มีรายได้ประจำเดือนไม่เกิน 3,000 บาท ส่วนผู้มีรายได้ระหว่าง 3,000-6,000 บาท เป็นผู้ใช้แรงงานที่มีอายุการทำงานระหว่าง 6 ปีขึ้นไป และได้รับค่าแรงงานมากขึ้นเนื่องจากมีความชำนาญงานมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิคม จันทรวิฑูร (2521) ที่กล่าวว่า ผู้ใช้แรงงานจะได้รับค่าจ้างตามอัตราขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดไว้เพียงเพื่อประทังชีวิต (Subsistant Wage) เท่านั้น ผู้ใช้แรงงานจึงต้องมีอาชีพสำรอง เพื่อเพิ่มรายได้และสร้างความมั่นคงทางฐานะแก่ตนเอง เช่น ทำนา คิดเป็นร้อยละ 32.0 ทำสวนคิดเป็นร้อยละ 26 รับจ้างคิดเป็นร้อยละ 25

9. ผู้ใช้แรงงานอุตสาหกรรม มีความต้องการการศึกษานอกกระบบโรงเรียน ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการรับบริการข่าวสารข้อมูลในระดับปานกลาง และด้านการเพิ่มพูนทักษะอาชีพในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ใช้แรงงานมีเวลาศึกษาหาความรู้น้อย เป็นผู้ที่ต้องทำงานหนักจึงต้องการพักผ่อนมากกว่า และไม่เห็นความสำคัญของการศึกษานอกกระบบโรงเรียนที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต และผู้ใช้แรงงานมีอาชีพรองอยู่แล้วอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับมาสโลว์ (Maslow) ที่เชื่อว่าความต้องการของมนุษย์ขั้นต่ำสุดคือ ความต้องการขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ความต้องการในระดับสูงจะไม่เกิดขึ้นจนกว่าที่ความต้องการในลำดับต่ำจะเป็นที่พอใจหรือเกิดขึ้นจนเป็นที่เพียงพอแล้ว (เกียรติวรรณอมตยกุล, 2530) เมื่อผู้ใช้แรงงานยังมีปัญหาในการดำรงชีวิตและมีความต้องการ

ชั้นพื้นฐานมากไม่เพียงพอแล้ว ความต้องการด้านการศึกษาจึงไม่ใช่สิ่งจำเป็นมากนัก
 ที่ผู้ใช้แรงงานจะมีความต้องการเพื่อนำไปสู่ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย จนถึง
 ความต้องการขั้นสูงขึ้นไปอีก

10. ผู้ใช้แรงงานอุตสาหกรรม ทุกกลุ่มอายุและทุกระดับการศึกษา มีความ
 ความต้องการด้านการศึกษาชั้นพื้นฐานในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่มีความต้องการใน
 เรื่องความรู้เรื่องการป้องกันอันตรายจากการทำงานในโรงงาน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า
 ผู้ใช้แรงงานบางส่วนเริ่มมีความพึงพอใจในการดำรงชีวิตชั้นพื้นฐาน ดังที่ มาสโลว์
 กล่าวไว้ว่า ความต้องการในระดับสูงจะไม่เกิดขึ้นจนกว่าที่ความต้องการในลำดับต่ำ
 จะเป็นที่พอใจหรือเกิดขึ้นจนเป็นที่เพียงพอแล้ว (เกียรติวรรณ อมาตยกุล, 2530)
 ผู้ใช้แรงงานจึงมีความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety Needs) เป็นที่น่า
 สังเกตว่าผู้ใช้แรงงานที่มีรายได้น้อยกว่า 3,000 บาท จนถึง 6,000 บาท มีความ
 ต้องการด้านการศึกษาชั้นพื้นฐานมากกว่าผู้ที่มีรายได้มากกว่า 6,000 บาท แสดงว่า
 ผู้มีรายได้สูงมีรายได้เพียงพอแล้วจึงไม่มีความต้องการด้านการศึกษาชั้นพื้นฐาน แต่ผู้
 มีรายได้น้อยอาจมีความต้องการที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อนำไปใช้ในการ
 การปฏิบัติหน้าที่ หรือประกอบอาชีพอื่น ๆ ที่ดีกว่าเดิม

11. ผู้ใช้แรงงานอุตสาหกรรมทุกกลุ่มอายุ ทุกระดับการศึกษาและทุกกลุ่ม
 รายได้ มีความต้องการการศึกษานอกระบบโรงเรียน ด้านการรับบริการข่าวสาร
 ข้อมูลในระดับปานกลาง ซึ่งแตกต่างกับงานวิจัยของ สมพร ใจพุ่ม (2521) ซึ่ง
 พบว่าผู้ใช้แรงงานที่มีระดับการศึกษาต่ำมักจะไม่สนใจการศึกษานอกระบบโรงเรียน
 เท่าที่ควร โดยที่ผู้ใช้แรงงานที่มีอายุ ระดับการศึกษา และรายได้แตกต่างกัน กลับ
 มีความต้องการเหมือนกัน แสดงให้เห็นว่าผู้ใช้แรงงานมีความสนใจที่จะรับบริการ
 ข่าวสารข้อมูลมาใช้ประโยชน์ เช่น ความเปลี่ยนแปลงในด้านค่าแรง ความต้องการ
 ด้านตลาดแรงงาน เป็นต้น ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้มีอายุน้อยมีระดับการศึกษาสูง
 ผู้ที่มีอายุมากมีรายได้สูง และมีระดับการศึกษาต่ำ จึงทำให้มีความต้องการเหมือนกัน

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรรณทิภา งามสม (2531) ที่พบว่า ผู้ใช้แรงงาน โรงงานทอผ้าไทยเย็นที่มีระดับการศึกษาต่ำนั้นมักจะเป็นผู้ที่มีอายุมาก ย่อมได้รับ ค่าแรงและสวัสดิการต่าง ๆ มากกว่า ผู้ใช้แรงงานที่มีระดับการศึกษาสูงแต่อายุน้อย จึงทำให้ผู้ที่มีการศึกษาต่ำแต่อายุมากขาดความกระตือรือร้น ต่อความต้องการ การศึกษานอกระบบโรงเรียน

12. ผู้ใช้แรงงานอุตสาหกรรมที่มีอายุน้อยมีความต้องการด้านการเพิ่มพูน ทักษะอาชีพมากกว่าผู้ที่มีอายุมากกว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษาปานกลาง มีความต้องการ มากกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำและผู้มีการศึกษาสูง และผู้มีรายได้น้อยมีความต้องการ มากกว่าผู้ที่มีรายได้สูงกว่าขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญมณี บุรณกานนท์ (2526) ที่พบว่า ลูกจ้างส่วนใหญ่ไม่พอใจในสภาพชีวิตที่เป็นอยู่ของตนในปัจจุบัน และพยายามแสวงหาชีวิตที่ดีกว่าในลักษณะตัวใครตัวมันหรือปัจเจกบุคคล การเพิ่ม รายได้ให้มากขึ้น ต้องใช้การเพิ่มพูนทักษะอาชีพเป็นส่วนช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลง งานอาชีพหรือเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น และมีโอกาสได้รับค่าจ้างแรงงานมากกว่าเดิม อีกด้วย

นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ใช้แรงงานไม่มีโอกาสได้ศึกษาเพิ่มเติมหลังเลิกงาน เพราะต้องทำงานเป็นผลัด ต้องหมุนเวียนเปลี่ยนไปไม่มีเวลาดังที่ ซึ่งการจัดการ การศึกษานอกระบบโรงเรียน จะต้องจัดให้เหมาะสมกับเวลาและโอกาส ผู้ใช้แรงงาน อุตสาหกรรมมีความต้องการความปลอดภัยในการทำงาน และกฎหมายแรงงานมาก ซึ่งกรมการศึกษานอกโรงเรียนควรจัดกิจกรรมอย่างรีบด่วนเพราะสภาพปัจจุบันนี้ผู้ใช้ แรงงานยังขาดความเอาใจใส่ดูแลด้านความปลอดภัยและการป้องกันอันตรายจาก การทำงานโดยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์เป็นจำนวนมาก การศึกษานอกระบบโรงเรียน ควรเข้าไปมีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพของผู้ใช้แรงงานให้เป็นผู้ที่คิดเป็น สามารถ ดำรงชีพอยู่ด้วยความสุข และมีความรู้ความสามารถที่จะรองรับระบบอุตสาหกรรม ที่กำลังเติบโตอย่างรวดเร็วในสังคมไทย

ข้อเสนอแนะ

1. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรวิจัยผู้ใช้แรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดที่อยู่ใกล้เคียงกับจังหวัดสิงห์บุรี
2. ควรวิจัยเกี่ยวกับลักษณะของผู้ใช้แรงงานที่ผู้ประกอบการด้านอุตสาหกรรมต้องการ
3. ควรวิจัยเรื่องแนวทางในการให้บริการด้านข่าวสารข้อมูลแก่ผู้ใช้แรงงาน